

Verslag

Startconferentie RES Foodvalley

17 mei 2019, Scherpenzeel

Op vrijdag 17 mei 2019 vond in het Warehouse in Scherpenzeel de Startconferentie voor de RES van Regio Foodvalley plaats. De insteek van deze bijeenkomst was om samen met een brede groep stakeholders tot gezamenlijke afspraken te komen, gericht op het doel en de procesinrichting van de regionale energiestrategie (RES). De aanwezigen, waaronder bestuurders en medewerkers van gemeenten, provincies, waterschappen, netbeheerders, woningcorporaties en energiecoöperaties, hebben de dag als leerzaam en constructief ervaren.

De dag werd afgetrapt door Sander van 't Foort, wethouder ruimte en duurzaamheid van de gemeente Renswoude en namens de gemeenten bestuurlijk trekker van de RES. Hij riep de aanwezigen op om zich voor te stellen hoe zij in 2050 met hun kleinzoon of -dochter naar de windmolens in de regio zouden kijken. Blik je dan terug op een proces waar partijen in de regio er samen uit zijn gekomen of zijn die windmolens er

door het Rijk neergezet omdat wij er niet uit kwamen met elkaar?

Maar waar gaat die RES eigenlijk over? Ralph Kohlmann, projectleider van de RES Foodvalley, praatte de aanwezigen bij over de aanloop naar vandaag. Het nationale Klimaatakkoord en het Gelders Energieakkoord stellen hoge ambities aan de opwekking van hernieuwbare elektriciteit en

de transitie naar aardgasvrije wijken. Dit vraagt om regionale uitwerking in de vorm van een RES. In deze RES komen gemeentes, provincies en andere betrokken partijen zoals netbeheerders tot voorstellen hoe zij deze opgaven in de regio ter hand willen nemen: een regionaal bod. Dit gebeurt niet alleen in Regio Foodvalley, maar in dertig regio's in heel Nederland.

Na deze update, en met de oproep van dhr. Van 't Foort in het achterhoofd, begonnen de aanwezigen aan het ochtendprogramma, wat in het teken stond van een interactieve opdracht om in de praktijk te ervaren wat het is om te samen te

werken aan een complexe opgave zoals de RES. Dit gebeurde onder begeleiding van Frans Evers, expert op het gebied van win-win onderhandelen, die namens de wethouders is gevraagd de rol van onafhankelijk voorzitter te bekleden.

In het middagprogramma vertaalden de aanwezigen de simulatie naar uitgangspunten voor de inhoudelijke opgave, het proces en de organisatie. Dit gebeurde in een aantal deelgesprekken, waarvan de conclusies in dit verslag zijn samengevat.

“Stel je voor dat je in 2050 met je kleinzoon- of dochter naar de windmolens kijkt in deze regio. Denk je dan terug aan vandaag? Op 17 mei 2019 in Scherpenzeel, daar begon het.”

Sander van 't Foort – wethouder Renswoude, bestuurlijke trekker van de RES

Deelgesprek 1: Hoe organiseren we het stakeholderproces efficiënt?

Een deel van de aanwezigen ontfermde zich over de vraag: hoe organiseren we het stakeholderproces efficiënt? Zij kwamen met de volgende aanbevelingen:

- ❖ Organiseer de werkateliers als open bijeenkomsten waaraan iedereen mee kan doen. De ateliers bieden inhoudelijke onderbouwing en uitwerking en voeden zo de belangenafweging in het overleg tussen stakeholders.
 - ❖ Het risico bestaat dat partijen niet mee doen en ervoor kiezen om de kwesties in de gemeenteraad of via procedures uit te vechten. Dit vraagt er om dat alle belangen aan tafel zijn vertegenwoordigd en de gemeenteraden gedurende het proces goed worden meegenomen.
 - ❖ Organiseer een iteratief proces, waarbij je schakelt tussen het ophalen verschillende belangen (regionaal) en terugleggen (lokaal).
- Zorg op die manier dat niemand aan het eind van het proces kan zeggen dat ze niet betrokken waren.
 - ❖ Verken de mogelijkheid van een regionaal afwegingskader of toetsingskader voor initiatieven als mogelijk resultaat van het RES-proces.
 - ❖ Organiseer betrokkenheid van bewoners via stakeholders zoals energiecoöperaties, maatschappelijke organisaties en met hulp van gemeenteraadsleden.
 - ❖ Nodig bij de ateliers ook lokale stakeholders uit.
 - ❖ Maak op korte termijn een vertaalslag van lokale ambities naar de energie-infra die hiervoor nodig is. Zo kunnen netbeheerders en/of warmtebedrijven zo snel mogelijk verder.
 - ❖ De RES moet innovatief denken aanwakkeren en ruimte geven voor creativiteit.

Deelgesprek 2: Wat zijn de omgangsregels in het proces?

Een deel van de aanwezigen ontfermde zich over de vraag: wat zijn de omgangsregels in het proces? Zij kwamen met de volgende aanbevelingen. Onderstaande voorstellen worden bij aanvang van het overleg met de betrokkenen uitgewerkt en (eventueel geamendeerd) gezamenlijk vastgesteld:

- ❖ Het proces wordt begeleid door een onafhankelijke bemiddelaar
- ❖ Het Stakeholderoverleg besluit over de inhoud van de RES, binnen de kaders van het startdocument en mandaat van de deelnemers, met goedkeuringsrecht bij de raden

- ❖ In het proces wordt niet gestemd, maar er wordt actief gezocht naar consensus. Deze consensus wordt actief afgestemd met formele procedures
- ❖ Deelnemers hebben mandaat en kennen hun mandaat
- ❖ Deelnemers hebben de mogelijkheid om agendapunten in te brengen
- ❖ Communicatie gaat vanuit één document
- ❖ Er is pas overeenstemming als er overeenstemming over het geheel is.
- ❖ De groep als geheel beslist over toelaten van een nog niet vertegenwoordigd belang.

Deelgesprek 3: Hoe organiseren we vertegenwoordiging van stakeholdergroepen?

Een deel van de aanwezigen ontfermde zich over de vraag: Hoe organiseren we vertegenwoordiging van stakeholdergroepen? Zij kwamen met de volgende aanbevelingen, inclusief *curatief* de aanvullingen die vervolgens plenair zijn gedaan:

- ❖ De groep benoemt de Gebiedsreconstructie Vallei als succesvol voorbeeld. Daar werd gewerkt met een commissie van vertegenwoordigers, waar de achterban omheen was georganiseerd.
- ❖ Het stakeholdersoverleg moet besluitvormend zijn. Gemeenten zitten daarbij aan tafel, waarbij het nog een keuze

is of iedere gemeente afzonderlijk deelneemt of dat wethouders elkaar onderling vertegenwoordigen.

- ❖ Voor deelbelangen of -issues is het mogelijk om aparte stakeholderoverleggen of "issuetafels" te organiseren.
- ❖ De ateliers gaan over inhoud. In ateliers worden mensen op basis van hun kennis gevraagd deel te nemen, waarbij zij ook worden uitgenodigd belangen op tafel te leggen. Daarna volgt onderhandeling in het stakeholdersoverleg. De ateliers moeten bijdragen aan goede, navolgbare ruimtelijke afwegingen.

Deelgesprek 4: Hebben we alle belangen in beeld?

Een deel van de aanwezigen ontfermde zich over de vraag: hebben we alle belangen en issues in beeld? Zij hebben een uitgebreide inventarisatie gedaan. De projectorganisatie neemt de uitwerking mee en gaat na of er belangen en/of organisaties nog niet in beeld waren. Er is een uitwerking gedaan rondom de volgende thema's:

- ❖ Ruimte
- ❖ Kennis + factfinding

- ❖ Arbeidsmarkt, economie
- ❖ Bronnen
- ❖ Lokaal eigendom, verdienmodellen
- ❖ Natuur
- ❖ Voedsel / landbouw
- ❖ Vitaal platteland
- ❖ Draagvlak / acceptatie
- ❖ Mobiliteit

Vervolgafspraken

De dag wordt afgesloten met enkele vervolgafspraken:

- ❖ Op basis van vandaag wordt door de projectorganisatie het procesvoorstel aangepast. De ideeën die naar voren zijn gebracht over de positie van de verschillende organisaties, waaronder de verhouding tussen de stuurgroep, stakeholders en ateliers, worden daarin verwerkt zodat iedereen zich erin herkent.
- ❖ De projectorganisatie maakt een voorstel voor vertegenwoordiging: wie zitten er aan tafel (per belang, niet per persoon).